

Öppen utfrågning om
Finanspolitiska rådets rapport
Svensk finanspolitik 2019

ISSN 1653-0942
ISBN 978-91-88607-80-5
Riksdagstryckeriet, Stockholm, 2019

Förord

Den 9 maj 2019 höll finansutskottet en öppen utfrågning i riksdagen om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2019, med professor Harry Flam, Finanspolitiska rådets ordförande och finansminister Magdalena Andersson. I det följande redovisas de uppteckningar som gjordes vid utfrågningen och de bilder som föredragshållarna visade under sina presentationer.

Uppteckningar från den öppna utfrågningen

Ordföranden: Varmt välkomna till finansutskottets öppna utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport, Svensk finanspolitik 2019. I drygt ett decennium har vi haft ett finanspolitiskt råd som årligen återkommer med en oberoende granskning av den ekonomiska politiken. På den rapporten följer också en utfrågning här i finansutskottet.

Först får professor Harry Flam, som är ordförande i rådet, möjlighet att presentera rapporten. Sedan ska finansminister Magdalena Andersson få ge sina kommentarer.

Harry Flam, Finanspolitiska rådet: Det har förstås varit speciella förutsättningar för årets rapport, eftersom det tog lång tid att få ihop en budget och vi egentligen hade att utgå från vårändringsbudgeten som kom väldigt sent.

Dessutom är det speciellt på det sättet att det egentligen är sex partier som står bakom den här budgeten. Jag tänker på att M-KD-budgeten byggde på budgetpropositionen och att vårändringsbudgeten väl i stor utsträckning bygger på M-KD-budgeten. Alltså blir det antingen inga frågor eller så blir det många frågor. Vi får se.

Finanspolitiska rådets huvuduppgift är ju att granska finanspolitiken med hänsyn till det finanspolitiska ramverket. Det har vi naturligtvis gjort i årets rapport också, och det första som vi tittar på är överskottsmålet. Det säger från och med i år att det faktiska sparandet, alltså det finansiella sparandet i offentlig sektor, ska ligga på 1/3 procent av BNP sett över en konjunkturcykel.

Vi har att förhålla oss till finanspolitikens möjligheter att nå det målet genom att titta på det konjunkturjusterade, strukturella sparandet under innevarande år och nästa år. Vi kan konstatera att i vårändringsbudgeten beräknas det konjunkturjusterade sparandet att uppgå till 0,2 procent av BNP. Det ligger ganska nära 0,33 procent, som alltså är målet över konjunkturcykeln.

Vi bedömer att finanspolitiken för 2019 är i linje med överskottsmålet. Det är svårt att beräkna det strukturella sparandet, och man måste tillåta en viss marginal runt målnivån. Det här ligger väl inom den marginalen.

Om vi tittar bakåt de senaste åtta åren, från 2018 och bakåt, kan vi samtidigt konstatera att varken det gamla överskottsmålet på 1 procent av BNP eller det nya målet på 1/3 procent har nåtts. Nu tyngs det här åttaåriga genomsnittet ganska mycket av de stora underskott som vi hade efter finanskrisen. Rådet ställde sig bakom att man stöttade konjunkturen då. Men även om man tittar på de senaste fyra åren har det gamla målet som gällde då inte nåtts.

Här har vi några siffror som belyser det jag sa. Vi ser på den näst nedersta raden vad det strukturella sparandet beräknas vara i år, alltså 0,2 procent. Det var så lågt som 0,1 procent förra året. Sedan ser vi att det beräknas stiga, men då ska vi komma ihåg att där ligger egentligen ingen ny finanspolitik. På den

nedersta raden ser ni också det åttaåriga genomsnittet för det finansiella sparandet.

Sedan har vi också i uppgift att titta på en annan del av ramverket, nämligen utgiftstaket. Utgiftstaken är ju till för att sätta en gräns på statsbudgetens storlek de närmaste tre åren. Där kan vi konstatera att den budget som togs av riksdagen i december sänkte utgiftstaken ganska rejält och att regeringen i sin vårproposition inte föreslår några väsentliga ändringar av de nya nivåerna.

Det här är bra. Det betyder att budgeteringsmarginalerna är mer normala och att det utrymme som finns under utgiftstaket och till budgetens faktiska omfång bättre står i samklang med det utrymme som ges av överskottsmålet.

Vi välkomnar som sagt det här, men liksom tidigare efterlyser vi en förklaring från regeringens sida om de principer som ligger bakom valet av utgiftstak. Vad är det man försöker att nå med vissa nivåer på utgiftstaken?

Här ser vi i siffror det som jag har talat om. Om vi tittar på budgetpropositionen, den nedersta raden där, ser ni att budgeteringsmarginalerna var ganska stora – 7,1 procent i år, nästan 12 procent nästa år och 12,1 procent året därefter. Det är väldigt stora budgeteringsmarginaler. Om ni tittar på nedersta raden när det gäller riksdagens budgetbeslut ser ni att de sänktes rejält och att de i stort sett ligger kvar i vårpropositionen utom det sista året, alltså 2022. Där föreslås återigen en rätt så rejäl höjning.

I år har skuldankaret tillkommit som en del av ramverket. Det är inget mål för finanspolitiken, men det fungerar som något slags minne för att styra skutan rätt över den här åttaårsperioden. Ni vet att den offentliga sektorns bruttoskuld ska ligga på 35 procent av BNP med ett tillåtet intervall på plus minus 5 procent. Är det så att man över- eller underskrider det här intervallet ska regeringen återkomma till riksdagen med en förklaring.

I år kommer skuldkvoten förmodligen att hamna någonstans på 35 procent, så den ligger väldigt nära målnivån. Ser man framåt är det inte sannolikt att skuldkvoten kommer att hamna under 30 procent under den period som det här ramverket gäller. Det finns ju en översyn vart åttonde år. Nästa översyn sker 2025, för att börja gälla 2026.

I vårändringsbudgeten finns det en prognos om att vi kommer att gå under 30 procent 2022. Alla vet dock att det inte finns några finanspolitiska åtgärder för de kommande åren, så förmodligen kommer vi inte att hamna under 30 procent.

Vi ser också på olika indikatorer för att granska de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. Då kan vi konstatera, som vi ofta gör, att på längre sikt får vi en demografisk utveckling som kommer att ställa stora anspråk på den offentliga sektorn. Men även med hänsyn till det bedömer vi att utvecklingen är sådan att finanserna är långsiktigt hållbara.

Här har vi en bild på hur skuldkvoten utvecklar sig. Den röda linjen markerar att skuldkvoten har fallit fram till i år, och den kommer i stort sett att vara konstant de närmaste tre åren. Jag ser nu att årtalen har blivit fel i bilden.

Den grå linjen är den linje som ligger i vårändringsbudgeten, och det är alltså en framskrivning som inte inkluderar några finanspolitiska åtgärder.

Vi kan alltså sammanfattningsvis konstatera att finanspolitiken 2019 är i linje med det finanspolitiska ramverket.

Sedan har vi också att bedöma finanspolitikens förhållande till konjunkturläget. Konjunkturläget är sådant att den globala konjunkturen verkar ha passerat en topp, och under 2019 och framöver väntar man sig att tillväxten kommer att bromsa in. Det gäller även Sverige. Vi har haft en stark konjunktur under flera år, men toppen passerades sannolikt förra året, och vi är nu inne i en avmattningsfas.

Samtidigt bedömer vi att risken för att utvecklingen blir svagare de närmaste åren har ökat på senaste tiden. Jag tror även att utsikterna för att utvecklingen ska bli mer positiv än vad vi tror har minskat.

Här har vi en bild som visar konjunkturläget. Den röda linjen visar BNP-gapet, alltså ett mått på kapacitetsutnyttjande i förhållande till vad vi tror är långsiktigt hållbart. Vi ser att den röda linjen ligger över nollaxeln i år. Den toppar 2018 och går ned något i år. Vi beräknas ha ett balanserat resursutnyttjande om två år. Vi är alltså fortfarande i högkonjunktur, även om tillväxten bromsar in.

Vi kan konstatera att finanspolitiken för 2019 är neutral. Det innebär att både det strukturella och det finansiella sparandet i stort sett är på samma nivå som förra året.

Med tanke på den låga reporäntan är samtidigt Riksbankens utrymme för att motverka en lågkonjunktur mycket begränsat. Skulle Sverige drabbas av en allvarlig konjunkturedgång är det inte säkert att finanspolitikens automatiska stabilisatorer räcker till. Vi har ju den synen att det normalt är Riksbanken som sköter konjunkturstabilisering tillsammans med finanspolitikens automatiska stabilisatorer. Men om konjunkturen blir allvarlig och Riksbankens möjligheter är begränsade kan det finnas behov av finanspolitisk stimulans. Då bör det finnas en beredskap för detta.

Vår bedömning av finanspolitiken med hänsyn till konjunkturen är att den är väl avvägd.

Avslutningsvis har vi en synpunkt på riktlinjerna för övergångsbudgeten. Den princip som tillämpades var ju att man inte skulle lägga in några åtgärder som hade tydlig partipolitisk inriktning. Vi kan se att ju längre en övergångsregering sitter, desto svårare kan det vara att lägga en budget som inte innehåller någonting som kan vara partipolitiskt kontroversiellt. Då är det ju ramverket som gäller och inte de här riktlinjerna.

Jag tror att regeringen är väl medveten om detta, men här finns alltså en potentiell konflikt. Det är möjligt att man kanske skulle tänka över riktlinjerna och principerna för en övergångsregering för framtiden.

Det var vad jag hade att säga.

Ordföranden: Tack så mycket för det! Då ger vi finansminister Magdalena Andersson möjlighet att kommentera rådets rapport.

Finansminister Magdalena Andersson :Tack för möjligheten att komma hit! Jag ska börja med en kort inledning och sedan kommentera några av de övergripande slutsatser som Finanspolitiska rådet kommer med.

Jag vill börja med att säga att detta är en av många rapporter som vi får kring den ekonomiska politiken och finanspolitiken. Det är ju väldigt bra att kunna ha många olika inputs när man utvecklar den ekonomiska politiken. Internationellt har vi EU-kommissionen som kommer med rapporter, vi har Internationella valutafonden och OECD som kommer med värdefulla inspel och i Sverige har vi utöver Finanspolitiska rådet också Ekonomistyrningsverket. Att ha en väl fungerande extern uppföljning av den ekonomiska politiken är naturligtvis värdefullt, och mot den bakgrunden välkomnar regeringen årets rapport från Finanspolitiska rådet.

Precis som Harry Flam påpekade är det ett lite ovanligt läge. Det gör också att rapporten blir lite speciell. Precis som påpekades hade vi först en övergångsbudget, eller, som det heter, en budgetproposition lämnad av övergångsregeringen. Sedan kom den budgetreservation från Moderaterna och Kristdemokraterna som röstades igenom tillsammans med Sverigedemokraterna. Därefter lades en vårändringsbudget som nu behandlas i riksdagen. Det är klart att det är ett lite annorlunda läge än vi är vana vid. Ändå är det väl värt att kommentera några av slutsatserna.

Om vi börjar med finanspolitiken ser vi att från att ha haft en bana med ständigt ökade underskott också många år efter finanskrisen har vi under den förra mandatperioden varit i ett läge där vi har haft balans eller överskott under alla år.

Ser vi nu på den här mandatperioden och siffrorna i vårändringsbudgeten i förhållande till siffrorna i övergångsbudgeten ser vi att överskotten har krympt rejält för i år och de kommande åren. Det beror delvis på att den ekonomiska utvecklingen ser lite annorlunda ut, men i huvudsak beror det på den budgetreservation som drevs igenom.

Här kan det vara värt att påpeka att det inte bara handlar om att man genomför ofinansierade reformer i år på 17 miljarder. Detta ökar också de kommande åren för att 2020 vara uppe på, om jag minns rätt, 45 eller 48 miljarder i ofinansierade reformer som alltså drevs igenom innan landet hade en regering.

Detta gör att vi för de kommande åren har ganska små marginaler till överskottsmålet. Det är naturligtvis någonting som regeringen kommer att förhålla sig till. Reformutrymmet växer naturligtvis som alltid i slutet på perioden.

I år ligger vi något under överskottsmålet, men precis som Harry Flam gör även jag bedömningen att det absolut ligger inom de marginaler man kan ha. Jag kan kritisera M-KD-reservationen för mycket, men jag skulle inte kritisera den för detta. Det är också så att det strukturella sparandet räknas om och justeras kontinuerligt, och det gör att det strukturella sparandet kan hoppa en del. Det är heller inte ett hundra procentigt mått. Det finns ju en del konjunkturvariation även i det strukturella sparandet.

Som påpekats har vi en låg skuld. Vi har den lägsta statsskulden sedan 1977 just nu, och det är klart att det är så man har muskler för att klara framtida konjunkturedgångar. Förra mandatperioden minskade statsskulden med 10 procentenheter.

Nu tar Harry Flam inte upp det här, men det har varit en diskussion om BNP per capita i Sverige jämfört med andra länder. Då brukar det vara meningsfullt att titta över några års sikt. Här ser vi hur Sveriges BNP per capita ligger jämfört med andra länder 2014–2018, och anledningen till att vi ser över några års sikt är att vi går i och ur konjunkturer vid lite olika tidpunkter.

Tittar man här ligger Sveriges BNP per capita 2014–2018 i linje med USA, i linje med men något under Holland, ungefär i linje med Finland och Danmark och ganska betydligt högre än Tyskland och Italien. Några har haft en betydligt högre tillväxt; Irland ligger högst upp eftersom de hade en väldigt stor rekyl under de här åren efter finanskrisen, så även Malta och Cypern.

Det hindrar inte att det är en väldigt viktig poäng som Harry Flam och Finanspolitiska rådet tar upp. Om det är så att Sverige fortsättningsvis kommer att ha en låg tillväxt per capita har vi naturligtvis anledning att fundera igenom vad vi kan göra för att stärka produktivitetens utvecklingen i det svenska näringslivet och även i offentlig sektor. Det är oerhört viktigt.

Om vi tittar på arbetsmarknaden är det ett faktum att vi har en väldigt hög sysselsättningsgrad och ett stort arbetskraftsutbud i dagsläget. Detta innebär att människor med kanske lite lägre produktivitet är inne på arbetsmarknaden på ett sätt som de inte skulle vara om vi hade en lägre sysselsättningsgrad. Detta kan vara en möjlig förklaring till produktivitetens utvecklingen.

Vi ser att arbetskraftsdeltagandet har fortsatt att överraska uppåt och nu är på mycket höga nivåer. Den ljusblå linjen är prognosen i övergångsbudgeten och det andra är prognosen från i mars, som också är det som vårbudgeten bygger på. Där ser vi att vi återigen har reviderat upp både arbetskraftsutbud och sysselsättningsgraden.

Det är många utrikes födda som har klivit in på arbetsmarknaden, inte minst utrikes födda kvinnor. Det är oerhört positivt, och där har det också skett en del regelförändringar. Bland annat är vårdnadsbidraget borttaget, och även utbildningsplikten och förändringar av föräldraförsäkringen kan vara bidragande orsaker till detta.

Det ökade arbetskraftsdeltagandet gör trots en ökande sysselsättning att arbetslösheten inte faller tillbaka som den annars skulle ha gjort. Vi har nu den högsta sysselsättningsgraden på 25 år, alltså sedan 90-talskrisen, vilket är oerhört positivt.

Däremot är arbetslösheten ojämnt fördelad, precis som Finanspolitiska rådet påpekar. Om vi tittar på den mörkblå linjen i bilden åt mitt håll ser vi hur arbetslösheten har fallit tillbaka efter krisen, medan den ligger ganska stilla bland utrikes födda. Där är det dock viktigt att påpeka att mycket av det beror på ett ökat arbetskraftsdeltagande, vilket i grunden är bra. Det är bra att vara ute på arbetsmarknaden om man någon gång ska få ett jobb.

Den andra grafen fördelar arbetslösheten utifrån utbildningsnivå. Även här ser vi att arbetslösheten efter krisen har fallit tillbaka för dem som har en gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Däremot har den fortsatt att stiga för dem som har en förgymnasial utbildning. Vi brukar säga att en gymnasieutbildning är inträdesbiljetten på svensk arbetsmarknad. Har man en svensk gymnasieutbildning, ja, då har man också väldigt ofta ett jobb.

Däremot ser vi en tilltagande arbetskraftsbrist, och det här är någonting som jag tror att alla som möter företagare eller kommunpolitiker pratar om hela tiden: det tilltagande problemet med att hitta rätt kompetens. Första bilden åt mitt håll visar andelen arbetsgivare som menar att man har svårt att hitta rätt arbetskraft. Vi ser att det är en hög andel i näringslivet, den mörkblå linjen, men ännu högre i den offentliga sektorn, den ljusblå linjen.

Tittar vi på arbetskraftsbristen per bransch ser vi att det är arbetskraftsbrist i en hög andel av branscherna. Det har fallit tillbaka lite i byggbranschen men är fortsatt högt även där.

Den här rubriken [”M/KD:s nedskärningar bidrar till arbetskraftsbrist och arbetslöshet”] hade kunnat vara mer neutralt formulerad, och jag ska formulera mig lite mer neutralt, Elisabeth Svantesson.

Arbetsmarknadsutbildning är viktigt när det råder arbetskraftsbrist. Det är klart att omfattande nedskärningar i arbetsmarknadspolitiken, både i förvaltningsanslagen och i programanslagen, inte är oproblematiskt när vi behöver få in många nyanlända på arbetsmarknaden samtidigt som det råder stor arbetskraftsbrist. Den stora debatten hittills har ju varit kring förvaltningsanslagen, men det är klart att det inte är oproblematiskt att programanslagen minskar så här, menar i alla fall regeringen. Sedan kan man ha andra synpunkter i riksdagen.

När det gäller inkomstskillnader är det otroligt intressant att Finanspolitiska rådet har börjat titta mer på inkomstskillnader. Man har tittat på inkomströrlighet och kommer att fortsätta att titta på inkomstskillnader. Det här är ju en stor debatt internationellt. När jag träffar mina kollegor på Internationella valutafondens och Världsbankens årsmöten, och även när man är på World Economic Forum och träffar människor inom OECD, är det här en växande fråga och en väldigt stor internationell debatt, eftersom man ser både de ekonomiska och politiska konsekvenserna av alltför stora klyftor i många västländer.

I Sverige har vi haft en dramatisk utveckling under de senaste decennierna. Bilden hitåt visar ackumulerade reala inkomstökningar från 1995 till 2017. Här står det fel; det är inte bara Harry Flam som har fel på bilderna. Den översta är inte de nedre 90 procenten utan den rikaste procenten i Sverige. Den rikaste procenten i Sverige har alltså ökat sina inkomster med nästan 350 procent under de senaste två decennierna. Den grå linjen är den rikaste decilen i Sverige och har ökat sina inkomster med ungefär 175 procent, medan den resterande delen av befolkningen, de 90 procent som är den mörkaste linjen, också har haft en inkomstutveckling men en betydligt mer måttlig sådan. Det här är ett sätt att visa hur inkomstklyftorna har ökat i Sverige.

Den andra bilden visar andelen hushåll med inkomster under 60 procent av medianinkomsten. Det är riktigt låga inkomster, och här ser vi hur den andelen har ökat.

Vad är det som gör att inkomsterna har fördelats med så pass stora skillnader under de senaste decennierna? Här visas hur arbetsinkomst, räntor, utdelningar och kapitalvinster fördelar sig mellan de tre grupper som jag visade i den förra grafen.

Den svarta linjen, alltså de 90 procent av svenska folket med lägre inkomster, har haft ökade arbetsinkomster mellan 1995 och 2017 om vi ser på den här mörkblå, som är arbetsinkomsten. Det har också 91–99, alltså den rikaste decilen, och det har även den rikaste procenten. Här är det inte någon väldigt stor dramatik. Det är inte det här som förklarar de skillnader vi såg.

När vi tittar på räntor och utdelningar ser vi däremot hur de har fördelat sig väldigt ojämnt under de senaste två decennierna. Läger vi sedan på kapitalvinster har vi den stora förklaringen till det vi ser, för har du kapitalvinster kan du självklart göra nya investeringar som ger ytterligare räntor och utdelningar.

När man tittar på den här bilden blir det också uppenbart att det är otroligt viktigt att alla människor kommer i arbete. Att fler kommer i sysselsättning kommer dock inte att vara det som ensamt gör att man minskar klyftorna i Sverige, utan det behövs ytterligare åtgärder. Vi har också den högsta sysselsättningsgraden på över 25 år, men klyftorna är betydligt större än de har varit under dessa decennier.

Avslutningsvis vill jag säga något om den demografiska utvecklingen. Finanspolitiska rådet menar att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara. Samtidigt går det ju inte att komma ifrån att det finns en utmaning för de offentliga finanserna och för kommunernas ekonomi under de kommande mandatperioderna. Detta kommer självklart att kosta pengar, och de pengarna behöver komma antingen från statskassan eller från kommunalskattehöjningar.

Om vi tittar på förändring i folkmängd från i dag och fram till 2022, 2026 och 2030 ser vi att befolkningen kommer att öka under de här åren. Det är framför allt gruppen som är över 80 år som kommer att öka; vi kommer alltså att bli otroligt många fler över 80 år under de kommande åren. Vi ser dock att även gruppen 0–19 ökar, så det kommer att bli fler barn. Försörjningskvoten kommer alltså att öka i Sverige. De barn och äldre som vi i den arbetsföra befolkningen behöver försörja kommer alltså att öka under de kommande åren, och den gruppen kommer att bli den största på hundra år.

Detta kommer självklart att vara en stor utmaning, och det bedöms att vi kommer att behöva anställa ungefär 156 000 personer i de offentligfinansierade verksamheterna – eller i de kommunfinansierade verksamheterna – fram till 2026. Som jag sa behöver vi därför antingen öka statsbidragen till kommuner och landsting rejält, eller så kommer kommuner och landsting att behöva höja skatten rejält. Alternativet är att vi får en försämrad kvalitet i dessa verksamheter framöver. Det säger sig självt att det kommer att stå i kontrast till andra utgiftsökningar som man finner angelägna – eller skattesänkningar som man kan finna angelägna.

Ordföranden: Vi har då kommit till utfrågningsdelen, där ledamöterna får möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter. Jag kommer att ge ordet till partierna i storleksordning, och ett par ledamöter i taget får ordet innan vi lyssnar på svaren. Jag ska själv börja.

Jag tycker att det är intressant att rådet tar upp regeringsbildningen. Det är inte konstigt i sig, men man belyser även den aspekt av regeringsbildningen som det egentligen inte är särskilt många som tittar på – att detta skedde i ett läge av ordning och reda i svensk ekonomi och med en hyggligt stabil omvärld. Det hände alltså inte så mycket under den här perioden. Det hade dock kunnat göra det, och frågan är om den utvärdering som talmannen nu har satt igång tittar även på dessa aspekter. Jag tror nämligen att det är nödvändigt att göra det, för även om vi inte vill att det ska ta så här lång tid ska vi ju vara väl förberedda på allt som kan hända. Jag tycker alltså att det var en viktig poäng att skicka med.

Det andra jag vill ta upp är följande: Vi ägnar oss åt många utfrågningar, ofta med finanspolitiska frågor på dagordningen. Vi diskuterar dock även penningpolitiken. I allt större utsträckning pratar man om varandra i dessa sammanhang, och jag tycker att den kopplingen är en reflektion för oss att ha med. Det gäller inte minst med tanke på det som rådet poängterar, nämligen att det torra krutet i Riksbanken möjligen är lite mindre. Det är faktiskt en diskussion som bör ske mer samlat framåt. Jag säger det så att även någon annan ska komma ihåg det.

Det tredje jag vill ta upp är en fråga till Harry Flam, och det rör den bedömning av hushållens skuldsättning som görs. Förra året noterade rådet att detta sågs som en makrofinansiell risk och menade att det var angeläget att successivt minska skuldsättningen. Det är väl även i linje med vad väldigt många andra bedömare har sagt. I år säger man däremot att oron är överdriven. Jag skulle vilja höra vad det är som under det här året har ändrats och gör att man har en annan bedömning.

Elisabeth Svantesson (M): Jag vill börja med att tacka rådet för en gedigen genomgång av den övergripande finanspolitiska inriktningen för det här året. Som en del av de ansvariga för finanspolitiken 2019 är jag förstås glad att rådet tycker att finanspolitiken i år både är väl avvägd vad gäller stabiliseringspolitiken och ligger i linje med överskottsmålet.

Jag har en fråga till rådet och Harry Flam. Det var ju ett annorlunda läge i och med att budgeten kom sent, och det har gjorts vissa justeringar i vårändringsbudgeten. Vi brukar dock redovisa både fördelningspolitiska effekter och hur finanspolitiken kan leda till en långsiktigt hållbar och hög sysselsättning, och det finns inte med i den här rapporten. Jag kan förstå det; det handlar också om att det är kort om tid och att man inte längre har instruktionen att man *ska* redovisa utan *kan* redovisa. Men jag tycker ändå att det spelar roll vilken typ av finanspolitik man bedriver.

I den här budgeten sänktes inkomstskatter och skatt på pension. Höjd brytpunkt infördes, löneskatt för äldre är borttagen och taket för RUT har höjts. I vårpropositionen har regeringen också i mångt och mycket sagt ja till och ställt sig bakom dessa reformer. I vårändringsbudgeten finns dessutom reformer för sänkta arbetsgivaravgifter för skolungdomar och ett förlängt växa-stöd. Rådet resonerar inte kring detta i rapporterna, men jag tror och tycker att det finns en poäng med att reflektera över det. Jag skulle vilja höra Harry Flam göra det.

Jag avstår från att kommentera den rubrik som finansministern hade på sin tabell.

Harry Flam, Finanspolitiska rådet: Jag ska först säga något om skuldsättningen och de makroekonomiska riskerna med den.

Om man har ett övergripande och långsiktigt perspektiv tror jag att det är ganska självklart att det är bättre att ha en låg än en hög skuldsättning. Hushållens sårbarhet för ekonomiska störningar är ju högre om de har stora skulder – framför allt bolåneskulder – i förhållande till värdet på fastigheten och så vidare. Det är alltså en risk rent generellt, så ur den synpunkten är en lägre skuldsättning att föredra framför en högre. Sedan gäller det att göra en bedömning av nuläget. Är den nuvarande höga skuldsättningen så riskfylld som, skulle jag säga, nästan alla bedömare tycks anse? Det gäller inte bara i Sverige utan även internationellt, i till exempel IMF:s och EU-kommissionens utvärderingar.

Vi bedömer att det inte är så stor fara med detta. Mer konkret rör frågan om det finns en risk att bopriserna kraschar – att vi får en väldigt kraftig sättning i bopriserna. Det är det första. Vad skulle det innebära för det finansiella systemet? Vad skulle det innebära för hushållen, och då framför allt för hushållens konsumtion? Skulle det leda till en kraftig konsumtionsminskning med följdverkningar för hela ekonomin, det vill säga en upprepning av det som har hänt på Irland, i Spanien, i USA och så vidare?

Vi gör bedömningen att den risken är ganska liten. Jag tror att vi gör en bedömning som är betydligt mer optimistisk än de flesta andra bedömares, och det grundar vi för det första på att hushållssparandet i Sverige är historiskt högt. Vi har ett hushållssparande, inklusive avsättningar till privata pensionsförsäkringar, på 14–15 procent av hushållens inkomster. Tar man bort pensionssparandet ligger det på ungefär 10 procent, så det är väldigt högt. Andra länder som har haft den här typen av kriser har haft ett hushållssparande på ungefär noll procent.

För det andra gör Finansinspektionen en årlig undersökning, en stickprovsundersökning, där man tittar på hushållens sårbarhet. Finansinspektionens egen bedömning är att hushållens motståndskraft är väldigt hög.

För det tredje har vi gjort åtskilligt för att stärka de finansiella bolåneinstitutens motståndskraft.

Ytterligare en sak är att om man tittar på vad som har hänt internationellt ser man att hushållen i de länder som har haft svåra kriser inte bara har haft ett

lågt sparande utan även finansierat sin konsumtion genom att belåna sina bostäder. Man har alltså skaffat pengar på det sättet, så att säga. Blir det då sämre tider är det klart att man drar öronen åt sig och skär ned på konsumtionen. Vi ser inte den utvecklingen i Sverige, det vill säga att folk i någon stor utsträckning tar nya lån på sina hus.

Av alla de här skälen tror vi att risken för makrofinansiell instabilitet eller sådana problem är ganska liten även för finanssektorn. Därför gör vi den bedömningen i nuläget. Ser man på det på lång sikt är det dock naturligtvis önskvärt att hushållen har en lägre skuldsättningsgrad än i dag.

Sedan gällde det finanspolitiken och den långsiktigt hållbara sysselsättningen. Nej, vi har inte särskilt mycket om arbetsmarknaden i år, även om det finns med där. Jag har därför inte så mycket att säga om de åtgärder som nämndes, men en sak som vi upprepar i årets rapport är att vi tror att det fortfarande finns ett behov av det som kallas enkla jobb. Det är alltså jobb med relativt låg lön som, till skillnad från etableringsjobben, är permanenta.

Oscar Sjöstedt (SD): Herr ordförande! Jag har en fråga till rådets ordförande, och den handlar om utvecklingen av BNP per capita i Sverige och internationellt.

Hur man än vrider och vänder på det är BNP per capita-tillväxten det rimligaste, eller i alla fall minst orimliga, måttet på landets välståndsutveckling. Det finns dock självklart andra parametrar också, vilket rapporten lyfter fram. Därför är det oroväckande att Sverige har väldigt låg tillväxt avseende just BNP per capita, både historiskt och i jämförelse med såväl oss själva som andra, internationellt.

Tittar man på delkomponenterna bakom detta framstår det som att det är en fallande arbetsproduktivitet som är den enskilt största förklaringen till situationen. I min värld hänger detta ihop med en alltför stor invandring av till stora delar – inte uteslutande, men till stora delar – lågutbildade människor. Det är personer som har bevisade svårigheter att slå sig in på den svenska arbetsmarknaden. Hela diskussionen om enkla jobb och subventionerade jobb är en följd av detta.

Om utrikes födda dessutom har betydligt lägre inkomster även när de lyckas ta sig in på arbetsmarknaden borde påverkan på just BNP per capita inte bli alltför positiv, det vill säga även om man skulle lyckas med integrationen på arbetsmarknaden. Frågan är då vad forskningen säger – i den mån den säger någonting alls – om sambandet mellan en vidlyftig asyl- och anhöriginvandring och tillväxten av BNP per capita.

Emil Källström (C): Jag har först en kommentar angående övergångsbudgetens principer och huruvida det finns några brister där. Det är möjligt att vi kan förtydliga det som har kommit ut från den processen, men bland dem som satt i rummet fanns det ju faktiskt en bred samsyn: Om regeringsbildningen hade

pågått väldigt mycket längre skulle det ha inneburit ett antal extra ändringsbudgetar på mer partipolitiska områden, såsom kommunpengar, polispengar och så vidare. Det fanns alltså en bred samsyn om att Sverige skulle fortsätta fungera, så den boxen checkar vi så att säga i.

Jag tycker att kapitlet om inkomstskillnader och inkomströrlighet över generationer är väldigt intressant. Man flaggar ju för att fördjupa den analysen till kommande rapporter. Då är min fråga huruvida man också kommer att kolla på regionala skillnader när det gäller detta. Vi beskriver ofta verkligheten som nationella genomsnitt, men verkligheten upplevs de facto väldigt sällan så. I många länder är detta verkligen kärnan i den politiska konflikten, det vill säga det faktum att vissa delar av respektive länder faller tillbaka – medelklassen minskar och unga människor får svårt att nå samma levnadsstandard som sina föräldrar – medan det i andra delar av samma land ser helt annorlunda ut.

När den här analysen fördjupas skulle jag därför efterlysa att man verkligen tittar på hur Sverige klarar sig också när det gäller de mer regionalt nedbrutna siffrorna i förhållande till jämförbara länder. Där tror jag nämligen att kärnan i väldigt många politiska samtal kommer att finnas framöver.

Harry Flam, Finanspolitiska rådet: Jag ska först svara på frågan från Oscar Sjöstedt om BNP per capita. Vi har alltså ett helt kapitel om BNP per capita-utvecklingen i Sverige, och det är föranlett av just det Oscar Sjöstedt observerar: att vi har haft en mycket låg BNP per capita-tillväxt under de allra senaste åren.

Vi har därför tittat bakåt i tiden. Dels har vi undersökt hur detta ser ut över en längre tidsperiod, från 80-talet och framåt, dels har vi jämfört Sverige med andra jämförbara länder. Summa summarum av detta är att det i alla fall inte finns någon långsiktig trend som pekar nedåt, även om tillväxten av BNP per capita har varit låg de senaste åren – vilket för övrigt är en internationell trend. Sverige halkar inte efter i relation till jämförbara länder, utan vi ligger faktiskt väl till jämfört med till exempel EU 15 och våra nordiska grannländer. Vi ser alltså ingen fara när det gäller den långsiktiga utvecklingen om man jämför med andra länder, men skulle detta fortsätta är det naturligtvis väldigt bekymmersamt.

De observationer som Oscar Sjöstedt gjorde är alldeles riktiga, det vill säga att den genomsnittliga produktiviteten sjunker om man får in arbetskraft med låg produktivitet – framför allt arbetskraft med låg utbildning och kanske inte så mycket yrkeserfarenhet. Det betyder ju någonting för BNP per capita, eftersom arbetsproduktiviteten är en viktig komponent. Det återstår att se hur detta kommer att utveckla sig framöver.

När det gäller Emil Källströms fråga har vi ett annat kapitel i årets rapport, och det är föranlett av just det vi har konstaterat i tidigare rapporter: att vi har en ökande inkomstjämlighet i Sverige. Som Magdalena Andersson visade beror det nästan uteslutande på kapitalinkomster och reavinster. Men det är ändå så att Sverige jämfört med andra länder har haft en mycket kraftig ökning

av ett mått på inkomstojämlikhet, nämligen Gini-koefficienten – även om vi fortfarande hör till de länder som har de minsta inkomstskillnaderna.

Därför har vi ställt oss frågan hur det är med inkomströrligheten mellan generationerna. Internationellt kan man nämligen konstatera att det i länder som har stora inkomstskillnader är svårt för barn att få en bättre inkomst än sina föräldrar, och motsatt. Har man små inkomstskillnader är alltså rörligheten i inkomster över generationer ganska stor, och har man stora inkomstskillnader är rörligheten liten.

Vi har då jämfört 35-åriga mäns och kvinnors inkomster med deras föräldrars inkomster när de var i samma ålder. Vi har alltså tittat på dem som var 35 år från 2003 och varje år fram till 2017 och jämfört dessa 35-åringars inkomster med deras föräldrars när de var 35 år. Syftet med detta har varit att se om det finns någon trend mellan 2003 och 2017 – är det så att ungdomarna i allt högre grad får samma inkomst som sina föräldrar, vilket innebär att inkomströrligheten har minskat? Eller har inkomströrligheten ökat, så att sannolikheten har blivit större för att man har någon annan inkomst än föräldrarna?

Där kan vi konstatera att vi inte hittar någon trend, utan inkomströrligheten är praktiskt taget oförändrad. Om något har den faktiskt ökat lite grann under den här perioden. Det man ser när man jämför mellan olika länder, det vill säga att det finns ett samband mellan inkomstskillnader och inkomströrlighet, ser vi alltså inte över tid när vi tittar på utvecklingen i Sverige mellan 2003 och 2017. Vi har inte kunnat gå tillbaka längre än till 2003, för det saknas data för föräldrarnas inkomst när de var 35 år.

När det gäller regionala skillnader har vi inte tittat på dem. Det är naturligtvis möjligt att göra det. Till viss del är det väl så att inkomsterna är lägre i glesbygd, till exempel. I vår statistik ser vi ju hur det går för människor i olika delar av inkomstfördelningen, så vi kan se hur det går för dem som ligger till exempel i den andra decilen – alltså de 20 procent som har de lägsta inkomsterna. Lite grann av vad det betyder med regionala skillnader kan man därmed se i våra data om man utgår ifrån att det är inkomstskillnader över regioner, men vi har inte gjort det regionalt. Vi får väl ta med oss detta till nästa år; vi kommer nämligen att gå vidare med den här studien.

Ida Gabrielsson (V): Jag vill be Harry Flam utveckla detta med hushållens tillgångar och sparande. En stor del av sparandet är väl ändå tjänstepensionen och den privata pensionen, och jag funderar på om man verkligen kan säga att vi står på särskilt stabil grund om bopriserna faller. Jag hörde ju att Harry Flam sa att det inte var helt stabilt, men jag vill ändå att han utvecklar detta.

Eftersom jag representerar det parti som inte varit särskilt involverade i dessa budgetar kanske jag har lite fler frågor än de andra.

Ojämligheten har lyfts här och i föregående års rapport – liksom i OECD:s nya rapport om Sverige, som även kopplar snabbt ökande inkomstskillnader till utbildningsresultat och utbildningsnivå. Jag måste ändå ställa frågan till finansministern hur man resonerar när man fortsätter på den inslagna vägen

med ökade inkomstskillnader, exempelvis genom att annonsera detta med värnskatten, ökade RUT-bidrag och så vidare. Det har ändå lyfts fram som väldigt viktigt för tillväxten att vi ser till att det finns relevant arbetskraft. Vi ser en stor arbetskraftsbrist inom olika sektorer. Vore det då inte rimligt att öka jämlikheten och se till att satsa mer på att den arbetskraften finns?

Jag ser också att käpphästen enkla jobb, som såvitt jag kan se har varit med i rapporterna från rådet ganska länge, återigen är med. Det finns även lite beröm till regeringen för att den har tagit till sig en del av detta. Jag vill därför fråga både Harry Flam och finansministern om de inte ser en risk för lönestrukturen på hela arbetsmarknaden när man erbjuder den här typen av jobb med lägre löner, vilket man nu har gjort i 73-punktsöverenskommelsen.

När det gäller kopplingen till den penningpolitiska utfrågningen och diskussionen med Riksbanken gällande om det är den enes eller den andres uppgift att fixa saker tänkte jag på det som lyftes fram i diskussionen, det vill säga att avsaknaden av trygghetssystem och den typen av faktorer kan påverka att man inte har haft en mindre ojämlik inkomstuppdelning – alltså att löneökningar har uteblivit och så vidare. Det är i så fall ändå en uppgift för finanspolitiken att agera där.

Jakob Forssmed (KD): Tack för en intressant rapport och intressanta dragningar! Som delansvarig är man självklart glad att läsa att finanspolitiken både bedöms vara väl avvägd i detta konjunkturläge och att vi håller oss inom det finanspolitiska ramverket. Det tycker jag är väldigt bra, och det visar ju att det går att ta ansvar i det här läget även om man kan ha olika uppfattningar gällande om riksdagen ska använda sin finansmakt i ett så här svårt läge – där jag tycker att det finns olika hedervärda positioner.

Jag har först en liten kommentar till den redan välkommenterade rubriksättningen från Magdalena Andersson. Man kan ju också komplettera den bilden genom att påpeka att det gjordes satsningar på yrkesvux, yrkeshögskola och utbyggd högskola, vilka nu fullföljs och där man också tog med brytpunkten för att öka matchningen och minska arbetskraftsbristen. Även den borttagna särskilda löneskatten för äldre kan ha effekt i det här avseendet. Det är alltså viktigt att ha en allsidig belysning av den typen av frågeställningar.

Jag tänkte dock ställa ett par frågor om detta med utgiftstaken.

Jag konstaterar att Finanspolitiska rådet säger att taken nu har återfått sin styrande effekt och är bättre utformade än tidigare men att man efterlyser mer motiveringar till hur utgiftstakens sätts. När vi lade fram vår budgetreservation försökte vi peka på våra motiveringar, nämligen att utgifternas andel av BNP inte skulle stiga utan snarare trendmässigt falla över tid. Vi pekade också på att utgiftsreformerna under taket tydligt måste relateras till en säkerhetsmarginal för oförutsedda utgifter som också växer under de kommande åren. Jag undrar därför om det är något mer än detta som Finanspolitiska rådet efterfrågar eller om det är ungefär i linje med hur man tänker att taken borde motiveras.

Den andra frågan går till Magdalena Andersson. Nu lades principerna för taken om – taket sänktes med mellan 50 och 87 miljarder de kommande åren – och det är någonting som regeringen nu också fullföljer. Man ändrar inte taken mer än marginellt år tre. Då är naturligtvis frågan: Hur har regeringen tänkt här? Har den tänkt om kring taken och insett att de behöver återfå sin styrande effekt, eller hur har regeringen resonerat när den nu accepterar förändringen där taken har en stramare effekt på ramverket?

Harry Flam, Finanspolitiska rådet: Jag ska först svara på Ida Gabrielssons fråga om hushållens sparande och riskerna för finanserna, för banksystemet och för ekonomin i stort. Det privata pensionssparandet utgör ungefär en tredjedel av det totala hushållssparandet. Det privata sparandet utöver pensions-sparandet är alltså ganska högt; det är 10 procent, vilket är historiskt högt. Frågan om enkla jobb återkommer vi till. Vi har ingen längre text om detta i årets rapport, vilket vi har haft tidigare.

Nu har vi fått etableringsjobben, och det är väldigt bra. Problemet med etableringsjobben är att de är tidsbegränsade. Vi tror att många inte kommer att få reguljära jobb inom tvåårsperioden. Då är frågan vad man gör med dem. Vi tror att det bland de nyinvandrade är så pass många med låg eller ingen utbildning och liten eller ingen yrkeserfarenhet att de inte kommer att få fäste på arbetsmarknaden, även om de får etableringsjobb. Då är frågan: Vad gör man? Vi tycker att det finns utrymme för permanenta etableringsjobb.

Till Jakob Forssmed: Vi efterlyste väl egentligen ingenting annat än att regeringen ska säga något om den önskvärda nivån på budgetens omfattning.

I början av Magdalena Anderssons första regeringsperiod skrev regeringen i budgetpropositionen att man siktade på en viss procentsats på den offentliga sektorn. Jag tror att det var 27 eller 28 procent. Därefter har det varierat när man lagt utgiftstak.

Vi har inga synpunkter på var utgiftstaken ska ligga. Vi vill bara att det ska finnas något slags princip för detta och naturligtvis att utgiftstaken har en styrande effekt på budgeten.

Finansminister Magdalena Andersson: Jag börjar med frågan om inkomstskillnader. Jag visade inte den bilden. Men regeringen har gjort en bedömning av inkomstskillnader utifrån den budgetreservation som gick igenom. Den ger tydligt en högre utdelning till dem som ligger i de högre inkomstskikten än till dem som ligger i de lägre inkomstskikten, vilket är klart med tanke på den profil som den budgeten har.

Höstens budget kommer naturligtvis inte att ha samma profil som budgeten under förra mandatperioden, eftersom det är en del i januariavtalet att vi kommer att avskaffa värnskatten. Januariavtalet är en kompromiss mellan olika partier. Där har olika frågor varit viktiga för olika partier, och det här har varit en väldigt viktig fråga för Liberalerna. Samtidigt finns det mycket annan politik i januariavtalet som är viktig för fördelningspolitiken, bland annat stora

tillskott till kommuner och landsting, fortsatt utbyggnad av utbildningssatsningar och satsningar på pensionärer med låga inkomster.

Jag fick också en fråga om enkla jobb. Det finns ju jättemånga enkla jobb. Frågan är vilken lön det ska vara för de enkla jobben. En del menar att lönerna för dem som har låga inkomster i Sverige är för höga. Där finns tydliga åsiktskillnader. Själv tycker jag att det är väldigt spännande det man gör med etableringsjobben. Vi får se hur de utvecklar sig framåt.

När det gäller utgiftstaken är frågan om regeringen ska ha en hög ambition att krympa den gemensamma sektorn. När utgiftstaken lades fast under förra mandatperioden uttrycktes ingen sådan ambition. Det som kom ut genom MKD-budgeten var ju för de tre kommande åren. Vår bedömning är att de per se, i förhållande till det utgiftsutrymme som finns, inte kommer att minska de möjliga ambitionerna att upprätthålla kvaliteten i äldreomsorgen och sjukvården. Däremot ser vi ingen poäng med att flera år i förväg ha stora ambitioner att krympa den gemensamma sektorn för 2022, detta inte minst mot bakgrund av de mycket omfattande demografiska behoven som kommer att växa.

Karolina Skog (MP): Tack så mycket för en bra genomgång! Jag tänker uppehålla mig vid den demografiska förändringen framåt och den offentliga sektorn. Harry Flam sa att det trots den demografiska utvecklingen finns en hållbarhet i de offentliga finanserna. Kvarstår den bedömningen vid en uppdelning i statlig och kommunal sektor, eller gäller den ekonomin som helhet? Om man jämför bedömningarna i ekonomirapporten från Sveriges Kommuner och Landsting, som finns representerade här, blir det en stor skillnad. Där signalerar man stora risker för kommunernas och regionernas kommande ekonomi kopplat till demografi.

Frågan blir alltså: Gäller rådets bedömning att det finns en hållbarhet i de offentliga finanserna även vid en uppdelning i stat och kommun? Följdfrågan är: Gäller den inte bara kopplat till den demografiska utvecklingen utan också till de förväntningar som finns från medborgarna, som vi vet är stigande i hela västvärlden? Jag skulle gärna vilja höra ett utvecklande resonemang om risker och helst också om vilka redskap vi har på plats om det behövs för att möta detta?

Joar Forssell (L): Tack för en jättebra presentation! Jag har en fråga som gäller inkomstskillnader och klyftor. Jag noterade på den bild som visades under föredragningen att våra marginalskatter och skatter på inkomster tycks ha en ganska marginell påverkan på klyftorna och fördelningen. Det verkar snarare vara kapitalbeskattningen som avgör de stora skillnaderna. Jag har ett par frågor kring detta.

Den ena frågan är: Hur påverkar Sveriges relativt höga skatter på inkomster vår förmåga till kompetensförsörjning och därmed tillväxt av tjänster med lite högre löner?

Den andra frågan är: Kan man säga något om människors förmåga att röra sig från de nästan högsta percentilerna till den högsta percentilen i förhållande till inkomstbeskattning på marginalen? Hur påverkar våra relativt höga marginalskatter förmågan att röra sig även i toppen?

Harry Flam Finanspolitiska rådet: Vi har inte gjort någon säranalys av kommunsektorn kontra den statliga sektorn. Jag tror att det ligger i din fråga att huvudansvaret ligger på kommuner, landsting och primärkommuner. Där ligger kanske en ökande överföring från staten till kommunerna. Men vi har som sagt inte tittat på detta utan på hela sektorn.

Jag har inte så mycket att säga om förväntningarna på vad den offentliga sektorn ska leverera i form av sjukvård och trygghet. Men jag vill bara tillägga att vi kanske också borde tänka på den tekniska utvecklingen. Jag tror att det kommer att hända väldigt mycket i till exempel sjukvård och äldreomsorg när det gäller den tekniska utvecklingen. Det gör att det som vi i dag tror om resursbehov och så vidare kanske kommer att vara helt fel om 10, 20 eller 30 år.

Joar ställde en fråga om höga löneskatter. Vi har inte tittat på skattesystemet, så vi har som råd inte några synpunkter på detta. Men vi kan konstatera, som jag sa tidigare, att när det gäller utvecklingen sedan början på 90-talet fram till i dag är det inte löneinkomsterna som har bidragit till ökade inkomstklyftor, utan det är kapitalinkomster helt och hållet.

Marginalskatterna är rätt så höga, också internationellt, och har ökat med jobbskatteavdrag, högre kommunalskatt och så vidare. Nu kommer de att sänkas lite grann när värnskatten tas bort nästa år. Rådet har inga synpunkter på detta. Men utifrån den studie som vi gjorde om inkomströrlighet mellan generationer kan vi konstatera att om man befinner sig i decil 10, alltså de 10 procent som har de högsta inkomsterna, är sannolikheten mycket högre att man ärver sina föräldrars inkomster än om man befinner sig i någon annan decil.

Det är nog svårt att bli riktigt rik i Sverige på sina löneinkomster, utan det fordrar nog kapitalinkomster av olika slag.

Björn Wiechel (S): Först vad gäller inkomstskillnaderna är det på sin plats att säga att Sverige utmärker sig. I många länder ser man att de rikaste drar ifrån men också att de fattigaste rasar. Men så är det ju inte i Sverige, och det är tack vare kollektivavtalsmodellen. Det är viktigt att lyfta fram att de fattigaste inte faller under marken med dess konsekvenser för socialförsäkringar och skatteininkter.

Näväl, min fråga gäller demografin som vi har framför oss nu och som är en kraftfullt samhällspåverkande faktor. Nu är jag ju anhängare av en generell modell, men man kan se olika på det här. Antingen tar vi hand om det gemensamt via statsbidrag, kommunal utjämning etcetera, eller så gör vi inte det och sänker skatterna. Då får kommunerna runt omkring i landet försöka klara det efter bästa förmåga utifrån de förutsättningar de har och med de konsekvenser

det kan få. Eller så möter vi inte behovet ens där, utan det får i stället bli närstående som får ta hand om det, vilket oftast är kvinnor, och som ofta får konsekvenser för sysselsättning och tillväxt. Man kan givetvis ha olika syn och värderingar utifrån om man vill ha ett konservativt samhälle eller hur man nu vill ha det. Men hur är det rent finanspolitiskt mest motiverat att hantera den här typen av utmaning utifrån tillväxt, välfärd, fördelning och stabilitet? Ni får gärna tänka lite högt kring detta.

Edward Riedl (M): Ordförande! Flera har varit inne på det här området. Finansministern visade ju de över tid växande klyftorna i Sverige. Med den bakgrunden har finansministern sagt att värnskatten ska avskaffas, vilket träffar de 1,8 procent, om jag har läst rätt, som har högst inkomster. Samtidigt ska man återinföra överindexeringen på bensin och diesel, det vill säga kraftigt höja beskattningen på en produkt som väldigt många är beroende av. Det är ganska lätt att förutse vad svaret blir, men jag ställer ändå frågan till Harry Flam: Kommer detta att öka inkomstklyftorna? Om det gör det, vilket jag gissar att det gör trots det svar du gav tidigare, vilka ytterligare reformer skulle behövas för att kunna balansera de växande klyftor som det skapar?

Min andra fråga handlar om den svenska kronan. Finanspolitiska rådet gav ju regeringen kritik förra året för att man gjorde glädjekalkyler och förde en expansiv finanspolitik i det gällande konjunkturläget. Kronans försvagning har givetvis flera orsaker. Men kan tidigare expansiv finanspolitik och svag produktivtetsutveckling ligga till grund för det ras som den svenska kronan har upplevt mot både euron och dollarn och de prognostiserade rasen framåt? Finns det någon koppling mellan detta, enligt Finanspolitiska rådet?

Harry Flam Finanspolitiska rådet: När det gäller Björn Wiechels fråga om privat eller offentlig omsorg tror jag att det ur ett ekonomiskt perspektiv finns stordriftsfördelar i offentlig omsorg. Det är naturligtvis resursmässigt billigare att sköta det här i den offentliga sektorn. Några andra synpunkter har jag inte.

Edvard Riedel tog upp frågan om högre beskattning av drivmedel. Det påverkar ju inte inkomstfördelningen, men det slår naturligtvis mot dem som har en högre andel av den här typen av kostnader för sin konsumtion. Man får väl anta att det är människor med lägre inkomster och med större transportbehov. Det har ingenting med inkomstfördelningen att göra, men det är klart att det slår mot människors konsumtionsmönster.

När det gäller kronans försvagning tror jag att det är ett stort mysterium för alla, inklusive dem som är satta att titta på det här dagligdags.

Vi kan konstatera att sedan 2013 har kronan successivt försvagats mot euron och sedan 2014 mot dollarn. Sett till Sveriges ekonomi, statsfinanser och finanspolitik skulle man snarare kunna tro att det borde vara tvärtom. Svensk ekonomi har ju förbättrats. Underskott har vänts till överskott, och den offentliga skulden har krympt, så det borde snarare ha lett till en kronförstärkning. Men växelkurser påverkas av samma faktorer som påverkar börsen. Och

det är väldigt svårt att spå om börsens utveckling, för det är så väldigt mycket som påverkar den.

Jag har naturligtvis, som många andra, hypoteser om varför kronan har blivit svagare men inte varför den har blivit så svag som den är. Men i oroliga tider drabbas små valutor, också kronan. Det kan man se på växelkursutvecklingen historiskt.

Det är möjligtvis så att omvärlden oroar sig för den svenska bostadsmarknaden och vad det kan leda till. Vi har också en låg reporänta. På sina håll i omvärlden har man höjt reporäntan, vilket har gjort det relativt sett mer lönsamt att placera pengar i räntebärande tillgångar i andra länder, framför allt USA. Det har alltså blivit mindre attraktivt att placera pengar i svenska kronor. Det borde också ha försvagat kronan.

Man kan peka på en rad faktorer, men inför den långsiktiga trenden sedan 2016 tror jag att de flesta står frågande.

Finansminister Magdalena Andersson: Det är intressant med moderater som intresserar sig för fördelningspolitik. Jag kan berätta att Edvard Riedel själv har röstat igenom den budget som under de senaste fem åren haft sämst fördelningsprofil. Det är också viktigt att påpeka att värnskatten kommer att vara en del av den gröna skatteväxlingen.

Fördelningsprofilen på förändringar av bensinskatten är lite progressiv men ganska neutral, till skillnad mot överindexering. Om man menar att det är en överindexering har vi en annan liknande överindexering, nämligen brytpunkten som har en betydligt sämre fördelningsprofil.

Dennis Dioukarev (SD): Tack för en bra rapport! Jag har en fråga kring inkomstskillnaderna och Gini-koefficienten, som dragit iväg de senaste decennierna. Det förklaras av ackumulerade kapitalvinster som återinvesterats och skapat en ränta-på-ränta-effekt och inte primärt av ojämnt fördelade reala löneökningar. Om man ser kapitalvinsterna som en motståndare till befintlig politik och vill bekämpa dessa, hur skulle man bäst göra det? Är det genom ökad kapitalvinstbeskattning och en höjd ISK-skatt? Vilka incitament ger det i så fall för ett sparande för alla inkomstgrupper?

Avslutningsvis undrar jag också hur ett eventuellt avskaffande av värnskatten skulle påverka den kommunicerade ambitionen att minska ojämlikheten i Sverige.

Jan Ericson (M): Det är frestande att gå i polemik med Magdalena Andersson här om diverse frågor, men jag tror att vi tar det i kommande interpellationsdebatter i stället. Jag tycker att det passar bättre än vid en sådan här utfrågning.

Min fråga är till Harry Flam. I dag kom en rapport om ytterligare en svensk kommun med mycket stora underskott. Den här gången är det Hedemora kom-

mun som larmar om att man inte klarar sin ekonomi. Det är en i raden av glesbygdskommuner som har väldigt stora ekonomiska problem just nu. I Hedemoras fall säger man att det främst beror på att antalet barn och ungdomar med väldigt stora problem har exploderat och att det har skett en kraftig ökning av försörjningsstödet kopplat till att man tagit emot väldigt många nyanlända som nu lämnar etableringsuppdraget och i stället behöver försörjningsstöd.

I dag har vi en skillnad i kommunskatt i Sverige på ungefär 6 kronor mellan de kommuner som har lägst och de som har högst kommunalskatt. Hur ser Finanspolitiska rådet på den tudelning som vi ser i Sverige? Många landsbygds- och glesbygdskommuner går på knäna, samtidigt som ganska många storstadskommuner mår förhållandevis bra. Många av glesbygdskommunerna har tagit emot ett mycket stort antal nyanlända på en väldigt svag arbetsmarknad. Hur ska man få ihop detta?

Vad anser Finanspolitiska rådet att staten bör ta för ansvar i det här läget?

Harry Flam, Finanspolitiska rådet: Om man inte tycker att inkomstfördelningen ska glida isär genom att kapitalinkomsterna ökar ska man naturligtvis beskatta kapitalinkomster och förmögenheter hårdare. Men det finns ju många andra hänsyn att ta, till incitamentseffekter och så vidare, så det är en ganska komplicerad fråga. Men lösningen är ganska enkel om man tycker att fördelningsfrågan är den helt övervägande aspekten på det hela.

Borttagandet av värnskatten tror jag inte kommer att betyda särskilt mycket. Det är en väldigt liten del av de totala skatteinkomsterna som värnskatten drar in.

Sedan är det naturligtvis stora skatteskillnader mellan olika kommuner. I rådet har vi inte tittat på det här, i alla fall inte under min tid. Det blir naturligtvis väldigt stora skillnader mellan olika kommuner, bland annat därför att man har tagit emot flyktingar i olika stor utsträckning. Nu försöker staten att på olika sätt kompensera för detta, så man får riktat stöd för till exempel flyktingmottagande.

När det gäller bärkraften försöker man kompensera den med inkomstutjämnningen mellan kommunerna. Men det är klart att det inte räcker till. Rådet har inga synpunkter på det här. Det är i hög grad också en fördelningsfråga, och rådet brukar avstå från att uttala sig om hur fördelningen bör vara. Däremot analyserar vi utvecklingen av bland annat inkomster och förmögenheter.

Finansminister Magdalena Andersson: Jag ska säga något om kapitalinkomster. När man tittar lite närmare på statistiken ser man att en del av kapitalinkomsterna rimligen kan förklaras av de förändrade 3:12-reglerna som infördes 2006 och som förändrades ytterligare fram till 2014. Mycket av de ökade kapitalinkomsterna kan förklaras av detta. Det kan finnas olika förklaringar, men det finns en risk för att det blir en ökad inkomstomvandling. Fler väljer att inte vara anställda, utan de sitter i eget bolag och plockar ut lågbeskattade kapi-

talinkomster i stället för det som i annat fall kanske skulle ha varit högbeskattade arbetsinkomster. Det är en förklaring till att kapitalinkomsterna och också klyftorna har ökat på det sätt som de har gjort. Det finns naturligtvis möjlighet att göra förändringar i 3:12-reglerna. Det kan göras på olika sätt. Det fanns ju ett förslag, men det stoppades av riksdagen. Det hade inte påverkat det som man normalt sett tänker på som 3:12-bolag, utan det hade påverkat de 3:12-bolag som har väldigt höga utdelningar. Det skulle i huvudsak ha påverkat den procent med de högsta inkomsterna.

Elisabeth Svantesson (M): Jag vill å hela utskottets vägnar tacka Harry Flam, ordförande i Finanspolitiska rådet, och Magdalena Andersson, finansminister. Jag tackar också alla gäster som har tagit sig tid att delta i utfrågningen.

BILAGA

Bilder från utfrågningen

Harry Flam

Finanspolitiska rådets rapport 2019

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Finanspolitiken 2019 och det finanspolitiska ramverket

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

1. Överskottsmålet

- Överskottsmålet säger att det faktiska sparandet ska ligga på 1/3 % i genomsnitt över konjunkturcykeln
- Det konjunkturjusterade sparandet i offentlig sektor beräknas bli 0,2 %
- Vi bedömer att finanspolitiken för 2019 är i linje med överskottsmålet

Men:

- Om man blickar bakåt har varken det nuvarande målet på 1/3 % av BNP eller det gamla målet på 1 % av BNP uppnåtts

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Offentligt finansiellt sparande

Uppföljning av överskottsmålet

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
BP19	Finansiellt sparande	1,6	1,0	1,2	2,0	2,6	
	Bakåtblickande	-0,2					
	åttaårigt genomsnitt						
	Strukturellt sparande	0,9	0,4	0,8	1,8	2,6	
RO-beslut	Finansiellt sparande	1,6	1,0	0,9	1,3	1,7	
	Strukturellt sparande	0,9	0,4	0,5	1,2	1,9	
VP19	Finansiellt sparande		0,7	0,6	0,7	1,1	1,9
	Bakåtblickande		-0,1				
	åttaårigt genomsnitt						
	Strukturellt sparande		0,1	0,2	0,5	1,0	1,9
	Åttaårigt genomsnitt	-0,2	-0,1	0,0	0,2	0,5	1,0

Källa: BP19, VP19 och 2018/19:FiU1, reseNationerna1 och 5 samt egna beräkningar.

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

2. Utgiftstaket

- Utgiftstaken sätter en gräns för statsbudgetens storlek de närmaste tre åren
- Utgiftstaken för 2019-2021 sänktes av riksdagen i december 2018 och regeringen föreslår i vårpropositionen inga väsentliga ändringar av de nya nivåerna
- Budgeteringsmarginalerna är därmed mer normala och utrymmet under utgiftstaket står i bättre samklang med utrymmet som ges av överskottsmålet
- Vi välkomnar detta, men som rådet tidigare efterlyst bör regeringen klargöra de principer och överväganden som styr valet av utgiftstak

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Utgiftstak och budgeteringsmarginal

	2018	2019	2020	2021	2022
Budgetpropositionen för 2019					
Utgiftstak	1 337	1 401	1 475	1 496	
Procent av potentiell BNP	28,3	28,4	28,6	27,9	
Takbegränsade utgifter	1 285	1 308	1 322	1 334	
Budgeteringsmarginal	52	93	153	162	
Procent av takbegränsade utgifter	4,0	7,1	11,6	12,1	
Riksdagens budgetbeslut					
Utgiftstak		1 351	1 388	1 430	
Procent av BNP		27,0	26,8	26,6	
Takbegränsade utgifter		1 311	1 342	1 366	
Budgeteringsmarginal		40	46	64	
Procent av takbegränsade utgifter		3,1	3,4	4,7	
Vårpropositionen 2019					
Utgiftstak		1 351	1 388	1 439	1 498
Procent av potentiell BNP		27,4	27,1	27,0	27,0
Takbegränsade utgifter		1 312	1 345	1 372	1 388
Budgeteringsmarginal		39	43	67	110
Procent av takbegränsade utgifter		310	312	419	810

Källa: BP19, VP19 och 2018/19:FIU1.

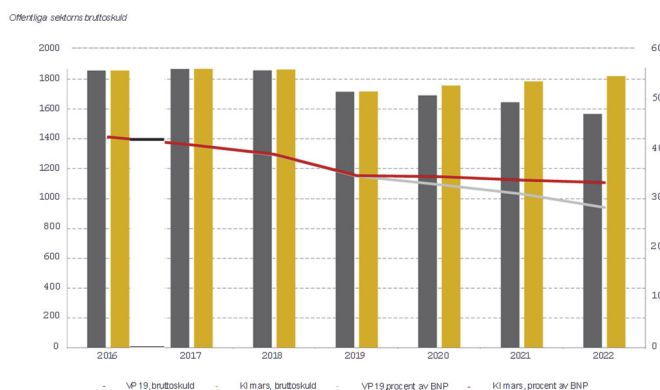
FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

3. Skuldankaret

- Den offentliga sektorns finansiella bruttoskuld bör ligga på 35 % av BNP med ett intervall på +/- 5 %
- Skuldkvoten befinner sig 2019 nära 35 %
- Det är inte sannolikt att bruttoskulden hamnar under 30 % före nästa översyn av det finanspolitiska ramverket
- På längre sikt kommer den demografiska utvecklingen att medföra påfrestningar på de offentliga finanserna, men de beräknas ändå vara långsiktigt hållbara

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Den offentliga sektorns bruttoskuld

Källa: Konjunkturinstitutet (2019) och VP19.

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Finanspolitiken 2019 är i linje med det finanspolitiska ramverket

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Finanspolitiken och konjunkturen

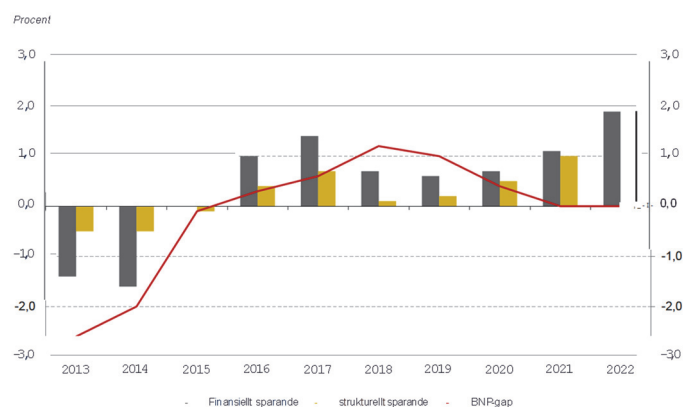
FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Konjunkturläget

- Den globala konjunkturen har passerat sin topp och under 2019 förväntas en inbromsning i tillväxten
- Konjunkturen i Sverige har varit stark under flera år, men konjunkturtoppen har passerats och den svenska konjunkturen är nu i en avmattningsfas
- Risker för en svagare utveckling har vuxit det senaste halvåret samtidigt som utsikterna för positiva överraskningar har försämrats

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Finansiellt och strukturellt sparande samt BNP-gap

Källa: VP19.

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Ökade risker för stabiliseringspolitiken

- Finanspolitiken 2019 är neutral, dvs. sparandet är praktiskt taget oförändrat mot 2018
- Riksbankens utrymme för att motverka en lågkonjunktur är mycket begränsat
- Skulle Sverige drabbas av en allvarlig konjunkturedgång är det inte säkert att finanspolitikens automatiska stabilisatorer räcker till
- Regeringen bör därför vara beredd att vidta stabiliseringspolitiskt motiverade åtgärder

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Den aktiva finanspolitiken är väl avvägd

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Riktlinjerna för övergångsbudgeten

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Övergångsbudgeten

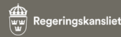
- Det finns en potentiell konflikt mellan de riktlinjer som tillämpades vid utformningen av övergångsbudgeten och det finanspolitiska ramverket
- Huvudprincipen var att budgetproposition inte skulle innehålla förslag som har en tydlig partipolitisk inriktning
- Det kan visa sig svårt att uppfylla överskottsmålet och respektera utgiftstaket utan att vidta åtgärder som har partipolitisk inriktning

FINANSPOLITISKA RÅDET
SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Magdalena Andersson

Kommentar till Finanspolitiska rådets rapport

Finansminister Magdalena Andersson
Finansutskottet
9 maj 2019

AGENDA

- **Inledning**
- Kommentarer till övergripande slutsatser

2

Inledning

- Finanspolitiken ges stöd från flera internationella och nationella aktörer
 - Internationellt: EU, IMF, OECD
 - Sverige: ESV, FpR
- Viktigt med en väl fungerande extern uppföljning av finanspolitiken
- Regeringen välkomnar årets rapport från Finanspolitiska rådet

3

Inledning

- Ovanligt läge och därför speciell rapport

AGENDA

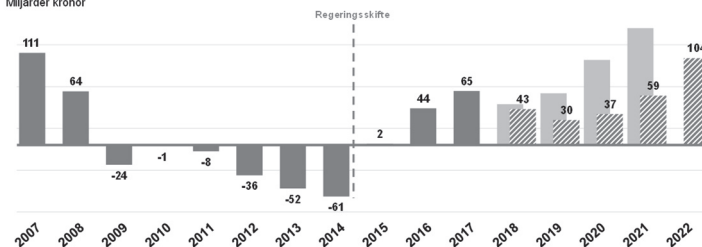
- Inledning
- **Kommentarer till övergripande slutsatser**

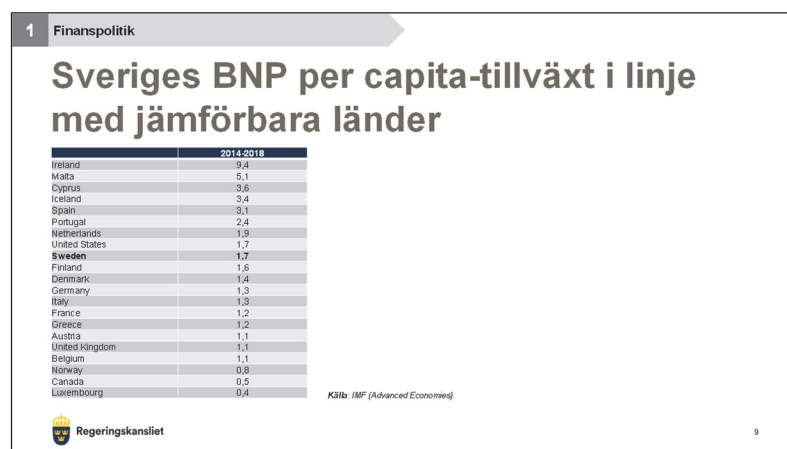
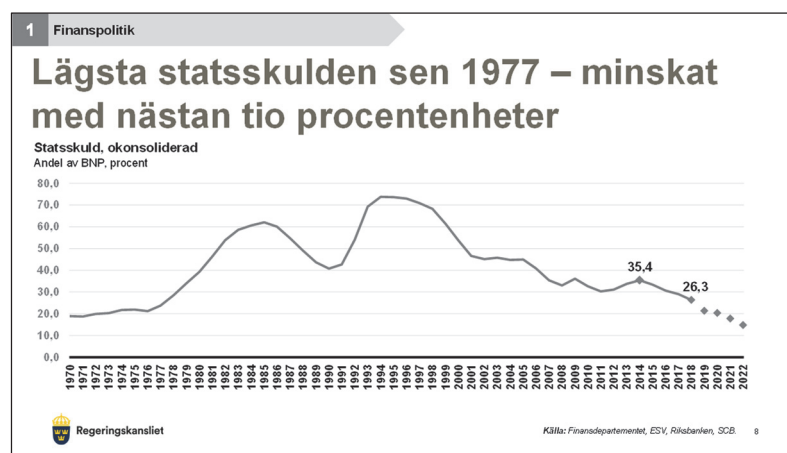
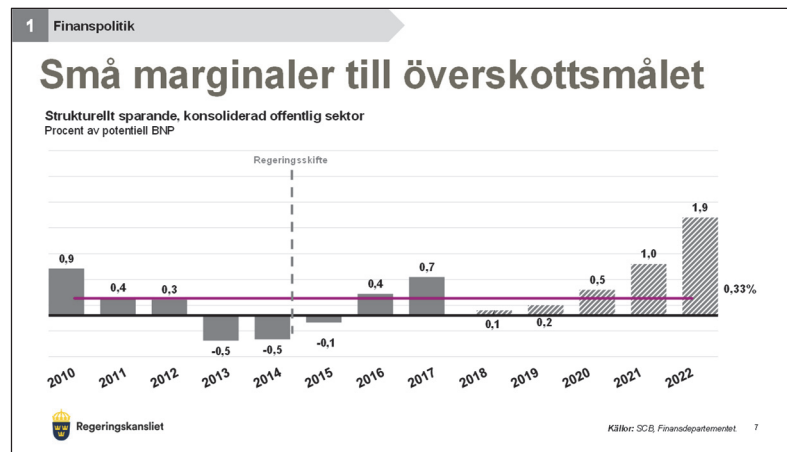
- 1 **Finanspolitik**
- 2 Arbetsmarknad
- 3 Inkomstskillnader
- 4 Demografisk utveckling

1 Finanspolitik

Från underskott till överskott

Finansiellt sparande, konsoliderad offentlig sektor
Mjliarder kronor

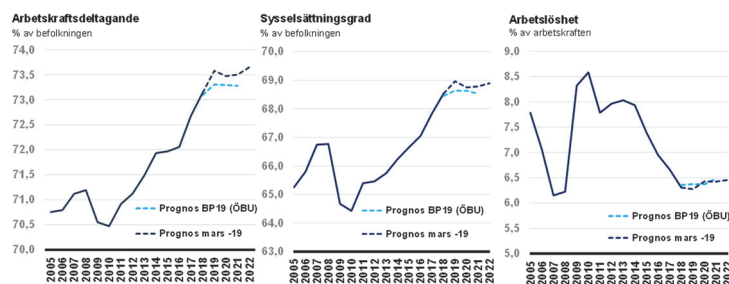

AGENDA

- Inledning
- **Kommentarer till övergripande slutsatser**
 - 1 Finanspolitik
 - 2 **Arbetsmarknad**
 - 3 Inkomstskillnader
 - 4 Demografisk utveckling

2 Arbetsmarknad

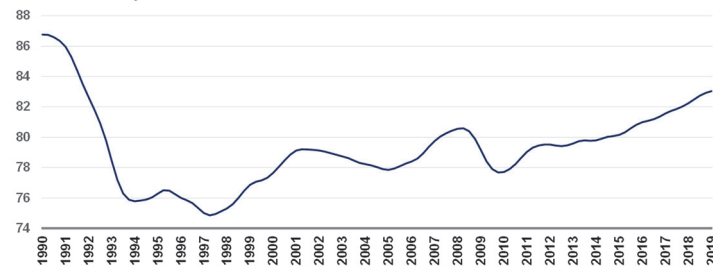
Arbetsmarknaden har utvecklats starkt

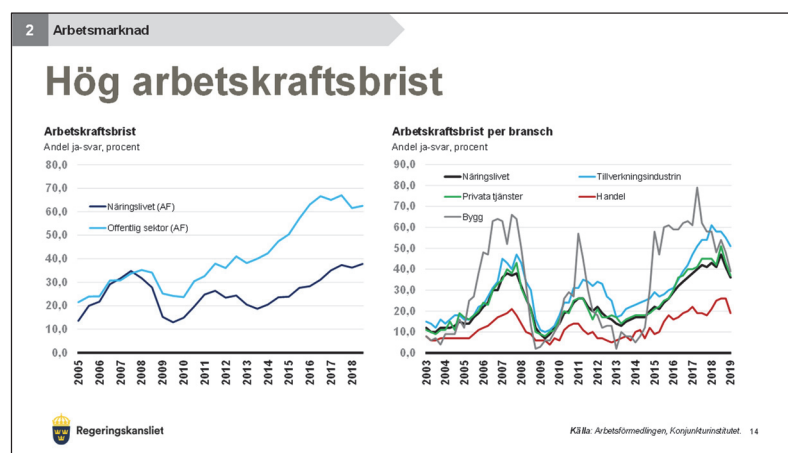
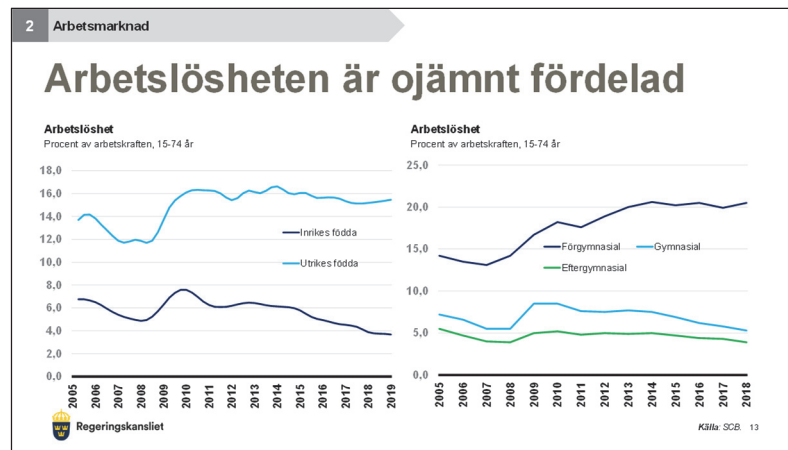

2 Arbetsmarknad

Högsta sysselsättningsgraden på >25 år

Sysselsättningsgrad, 20-64 år
Procent av befolkningen

2 Arbetsmarknad

Minskat utrymme för arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Jämförelse mellan M/KD:s budgetreserv och övergångsbudgeten

	2019	2020	2021
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag			
Nuvarande anslag	7 621	7 124	6 267
Skillnad mot ÖBU	-892	-768	-1 717
1:3 Kostnader för arbetsmarknads-politiska program och insatser			
Nuvarande anslag	10 311	8 364	8 253
Skillnad mot ÖBU	-2 673	-4 309	-4 309
Total skillnad jämfört med ÖBU	-3 565	-5 077	-6 026

Källa: Regeringskansliet

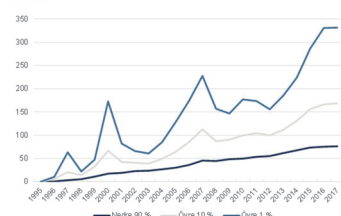
AGENDA

- Inledning
- **Kommentarer till övergripande slutsatser**
 - 1 Finanspolitik
 - 2 Arbetsmarknad
 - 3 **Inkomstskillnader**
 - 4 Demografisk utveckling

3 Inkomstfördelning

Inkomstökningarna är ojämnt fördelade

Akkumulerade reala inkomstökningar
Procent

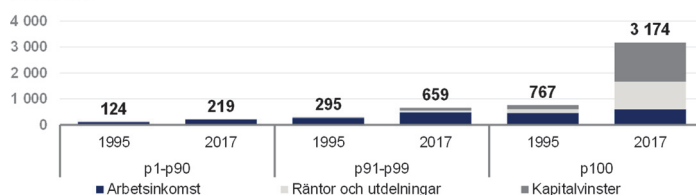
Andel inkomster under 60% av medianinkomst
Procent

3 Inkomstfördelning

Kapitalinkomsterna har haft avgörande betydelse för ökade inkomstskillnader

Bruttoinkomstens sammansättning
kronor (tusental)

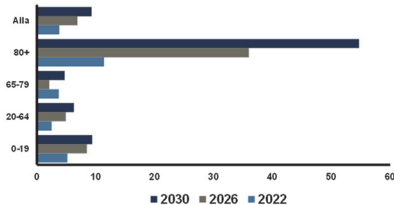
AGENDA

- Inledning
- **Kommentarer till övergripande slutsatser**
 - 1 Finanspolitik
 - 2 Arbetsmarknad
 - 3 Inkomstskillnader
 - 4 **Demografisk utveckling**

4 Demografisk utveckling

Skattesänkningar i kontrast mot välfärd när vi lever allt längre

Förändring i folkmängd
Procentuell förändring jämfört med 2018

Det totala behovet av ytterligare antal anställda i de kommunfinansierade verksamheterna uppskattas till 156 000 till 2026.

RAPPORTER FRÅN RIKSDAGEN		2016/17
2016/17:RFR1	TRAFIKUTSKOTTET It-infrastrukturen – i dag och i framtiden	
2016/17:RFR2	CIVILUTSKOTTET Uppföljning av den nya fastighetsmäklarlagen	
2016/17:RFR3	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 27 september 2016	
2016/17:RFR4	UTBILDNINGSUTSKOTTET Forskarskolor för lärare och förskollärare – en uppföljning av fyra statliga satsningar	
2016/17:RFR5	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 15 november 2016	
2016/17:RFR6	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET Socialförsäkringsutskottets offentliga utfrågning om Finsams fortsatta utveckling - nästa steg	
2016/17:RFR7	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Uppföljning av systemet med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket	
2016/17:RFR8	SKATTEUTSKOTTET OCH NÄRINGSUTSKOTTET Konkurrenskraften hos svenska multinationella företag i ljuset av nya regler inom internationell beskattning	
2016/17:RFR9	CIVILUTSKOTTET Civilutskottets offentliga utfrågning om marknadsföring i sociala medier	
2016/17:RFR10	NÄRINGSUTSKOTTET Uppföljning av handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar 2010–2012	
2016/17:RFR11	SKATTEUTSKOTTET Skatteutskottets seminarium om Skattereformen 25 år – dess historia och framtid	
2016/17:RFR12	KULTURUTSKOTTET Statens idrottspolitiska mål – en uppföljning med inriktning på barn och ungdomar	
2016/17:RFR13	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 14 mars 2017	
2016/17:RFR14	SOCIALUTSKOTTET Socialutskottets offentliga utfrågning om kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården	
2016/17:RFR15	KULTURUTSKOTTET Offentlig utfrågning om framtidens public service	
2016/17:RFR16	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om ett ökat kollektivt resande för framtiden	

RAPPORTER FRÅN RIKSDAGEN		2016/17
2016/17:RFR17	CIVILUTSKOTTET Offentlig utfrågning Riktvärden för trafikbuller	
2016/17:RFR18	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om åtgärder för lägre sjukfrånvaro och om hanteringen av regionala skillnader i sjukförsäkringen	
2016/17:RFR19	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport 2017	
2016/17:RFR20	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om it-infrastrukturen – i dag och i framtiden	
2016/17:RFR21	NÄRINGSUTSKOTTET Näringsutskottets offentliga utfrågning om framtidens innovations- och entreprenörsklimat	
2016/17:RFR22	FINANSUTSKOTTET Finansutskottets offentliga utfrågning om den finansiella stabiliteten den 13 juni 2017	
2016/17:RFR23	KULTURUTSKOTTET Kulturutskottets seminarium om statens idrottspolitiska mål med inriktning på barn och ungdomar	
2016/17:RFR24	SKATTEUTSKOTTET Skatter som drivkrafter för företags lokalisering	

RAPPORTER FRÅN RIKSDAGEN		2017/18
2017/18:RFR1	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Riksrevisionen - en del av riksdagens kontrollmakt	
2017/18:RFR2	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Vägen till arbete för unga med funktionsnedsättning – en uppföljning och utvärdering	
2017/18:RFR3	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om den aktuella penningpolitiken 28 september 2017	
2017/18:RFR4	CIVILUTSKOTTET Civilutskottets offentliga utfrågning om barns skuldsättning	
2017/18:RFR5	SOCIALUTSKOTTET Samordnad individuell plan (SIP) – en utvärdering	
2017/18:RFR6	NÄRINGSUTSKOTTET Näringsutskottets offentliga utfrågning om internationell handel	
2017/18:RFR7	KULTURUTSKOTTET Offentlig utfrågning om framtidens spelpolitik	
2017/18:RFR8	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om finansiell stabilitet och makrotillsyn den 23 januari 2018	
2017/18:RFR9	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om vägen till arbete för unga med funktionsnedsättning – en uppföljning och utvärdering	
2017/18:RFR10	SOCIALUTSKOTTET Personlig assistans – effekter av rättsutvecklingen	
2017/18:RFR11	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Forskarhearing om nya svenskar och demokratin	
2017/18:RFR12	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 6 mars 2018	
2017/18:RFR13	TRAFIKUTSKOTTET Fossilfria drivmedel för att minska transportsektorns klimatpåverkan – flytande, gasformiga och elektriska drivmedel inom vägtrafik, sjöfart, luftfart och spårbunden trafik	
2017/18:RFR14	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om konkurrens på lika villkor inom luftfarts- och åkerinäringarna	
2017/18:RFR15	UTBILDNINGSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om trygghet och studiero i skolan	
2017/18:RFR16	TRAFIKUTSKOTTET Järnvägstunnlar och skogsbilvägar – en uppföljning av klimatanpassningsåtgärder för infrastruktur	
2017/18:RFR17	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Riksbankens rapport Redogörelse för penningpolitiken 2017	
2017/18:RFR18	FÖRSVARsutskottet Försvarsutskottets offentliga utfrågning om cybersäkerhet	

RAPPORTER FRÅN RIKSDAGEN		2017/18
2017/18:RFR19	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2018	
2017/18:RFR20	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET Regeringens resultatredovisningar i ett 20-årigt perspektiv – utgiftsområde 8 Migration	
2017/18:RFR21	Seminarium om Agenda 2030	
2017/18:RFR22	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning med anledning av Riksrevisorernas årliga rapport 2018 och Riksrevisionens uppföljningsrapport 2018	
2017/18:RFR23	KULTURUTSKOTTET Öppet seminarium om Efter #metoo – hur går vi vidare?	
2017/18:RFR24	UTBILDNINGSUTSKOTTET Studie- och yrkesvägledning i grundskolan och gymnasieskolan – en uppföljning	
2017/18:RFR25	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om fossilfria drivmedel för att minska transportsektorns klimatpåverkan	
2017/18:RFR26	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om anpassning av väg och järnväg till ett förändrat klimat	

RAPPORTER FRÅN RIKSDAGEN		2018/19
2018/19:RFR1	FINANSUTSKOTTET	Offentlig utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 8 november 2018
2018/19:RFR2	FINANSUTSKOTTET	Öppen utfrågning om finansiell stabilitet den 5 februari 2019
2018/19:RFR3	TRAFIKUTSKOTTET	Offentlig utfrågning om transportsektorns bidrag till att uppfylla klimatmålen
2018/19:RFR4	SKATTEUTSKOTTET	En utvärdering av personalliggarsystemet
2018/19:RFR5	FINANSUTSKOTTET	Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 7 mars 2019
2018/19:RFR6	FINANSUTSKOTTET	Öppen utfrågning den 2 maj om Riksbankens rapport Redogörelse för penningpolitiken 2018